

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Epistole quedam

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

De sacramēto altaris

Quisquis hec recogitauerit / alto et fideli
animo. nō poterit nō amare amorē suum
tales. qui pure grat^o est ex amore. nō ex me
ritis vel utilitate vel oblectatiōe. sed solus
amor p amorē. put Salomō dicitur est
amabilis dño nō qz mereret qui tāta de
meruit. nec (vt dicit) p suis pulcris ocul^o
sed gratuito prozsus amore pueniēte. nec
aliud pter amorē querēte. ¶ Tu fac et red
de silr. ama amantē te / et si nō pari affectu
nec affatu. nec effectu Fac quod tuū est. de
sidera / et si desiderare nō sufficis / desidera
desiderare et cōcupiscere. qm̄ desiderium
paup^o exaudiuit dñs. Fiet vt aliqñ cor
accessum inflāmet amore. et ita lucebit et
diabit latissime amor tu^o / ambiens totaz
sp^oerā actiuitatis tue. nedū vsqz ad celū sed
etiā supra celū celoz. Dices ex sentētia il
lud amatrix insane sed cupiētis Ille me
os primus q̄ me sibi iunxit amores. Ab
stulit. ille habeat secum seruetqz sepulcro.
¶ Prim^o itaqz qui sibi te iunxit / qz ali^o fuit
nisi creator tuus? Quid enī prius merue
ras? Habeat ille amores tuos / prim^o et so
lus secū. et tuo suoqz seruet sepulcro / et bi
bitur / eos vbi nō habebit finē amor Trā
fer ad reuulgare carmen illd nō perulāter
sed vtilr. Ames p̄miers amours ieme ten
drai. hoc est. Ego me referā vel reducā ad
primos amores meos. Vide q̄so qui fue
rint p̄mi amores tui pter q̄s illius / de quo
Apl^o. Deus autē qui diues est in miseri
cordia / ppter nimia caritate suaz q̄ dilexit
nos / cū essemus mortui peccat^o / cōiunxi
cauit nos xpo. ¶ Consequēter adaptari
p̄nt consideratiōes varie / circa panē hunc
sacramētālē et sup̄substātiālē / sub diuersis
silitudinibz et simbolis / sub quadā incōne
tionē cōnexis. sicut oīa q̄ fiūt in mūdo / re
ducunt ad monadē q̄ est yn^o deus. Hosty
bicz nūc eternitatis et t̄pis. centz scz eter
nitatis qd̄ vbiqz estz circūferētia nūc q̄. Et
postremo q̄ p̄seuerauerit pulsans / dabit
amic^o panes quotq̄t hz necessarios. q̄ pro
fecto oēs quotq̄t sunt / sunt ynū necessari
um. qd̄ est res hui^o sacramēti. vnitas vide
licet corpis mystici. q̄ fit vt vnus panis et
ynū corpus mlti sum^o oēs qui de vno pa
ner de vno calice p̄cipiam^o Anā hāc pe
tebat David a dño q̄ p̄iceps esset oīm ti
mentiū. ¶ Beat^o q̄ māducat hūc panē in
regno celoz qd̄ est ecclia. q̄ panis est ange
loz nō sacramētāl^o vt nobis sed spūaliter

et conformitate et si nō specifica qm̄ anglos
xps non apphēdit. cōformitas tamē est
in genere intellectualis nature. quā in hu
manitate suscepit xps. hoc est. ad se cepit
in incarnatiōe. sed et quotidie suscipit come
dentē se. nō tanq̄ cibū carnis sed spūs. q̄
in deū suo modo p̄uertit et fit yn^o cum deo
spūs. ¶ Propterea voluit in scripturis bea
titudinē xps significare sub comestionis
nomine. Non enī est conūctio primoz
realioz intimioz q̄s cibi ad cibātū. Veri^o
ergo xps comedit nos suscipit nos et cōti
net in hoc sacramēto / q̄s nos ipm̄. exēplo
forme atqz materie. q̄suis ibi sit reciproca
tio mirabilis. qz vicissim ynū est in altero
quaverificat illud xpi Qui manducat me
am carnē et bibit meū sanguinē / in me ma
net. et ego in eo. Hoc est cuxeniū singulare
quod sacerdos celebrās dat ecclesie taz in
corp^o q̄s in mēbris. Verū igitur qui celebrat
maxime si nō experte se fecerit p̄ indignita
tem tāti doni. quod amicus nō solū com
modat vt petebat quasi reddendū. sed dat
possidendū. nec ad ternariū coartat. s3 ad
oīm prozsus necessitatē dat sufficiēter et
accumulat. qz merita supplicatiū excedit
et vota. ¶ Finaliter / si grām dicit sapiens
yn^o esse paradisum in benedictōibz / nūquid
nō eukaristia q̄ per excellentiā dicit bona
grā / rite dicitur erit paradisus. Est igitur re
cipiens eucharistiā / p̄iceps illius supad
mirande dignitatis. p̄missi p̄iceps / qd̄
dñs petēti latroni dñe memēto mei dum
veneris in regnū tuum iureiurādo dixit.
Amē dico tibi / hodie mecū eris in paradiso.
¶ Ubi papa ibi Roma. vbi rex ibi regnum.
¶ Gaudeat idcirco sacerdos et tāte felicitati
nō sit ingratus. nec abijciat grāz dei q̄ nu
trix est oīm vt dicit alter sapiens. et de qua
Apl^o. Gratia dei vita eterna. Sit illd ho
die hiez nūc t̄pis p̄ spem et subarratiōem et
hiez nūc eternitatis p̄ finalē anime perfe
uerantis assecutionem. ¶ Finis

Sequuntur episto

le quedā eiusdem cancellarij.

¶ Quam placuit humili caritati Res
uerendissimi patris ac precepto
ris mei p̄cipui quē circūspectiōez
discretiōe fidelissima p̄ditū esse nullus
negat qui eū cognouerit. Is est cameracē

sis Eps. duz inquā sibi placuit dicere me
 ad visitandū ter domū vestrā. Tandē inē
 multa cōuenerā cum dño Priore vestro ⁊
 tecum vt mutuo sup statu germani nostri
 nouici scriberem? que inqrenda cognos
 scendaqz vidētur. nā ea lex est vt vel sermo
 ne vel scripto libēter se visitent. se instru
 ant/se solētur/amici. Ego p̄terea iure meo
 mibi videbar rōnabiliter vsurpare magi
 steriū aliqd iudicandū de statu suo. tā p̄ ex
 perientias p̄prias/ q̄s p̄ instructiōes adq̄si
 tū iam vsqz ad p̄inquā etatē senectutis. si
 conditiōes eiusdē fratris/ si tentatiōes in su
 p̄ aut motiōes circa suū p̄positū emergē
 tes/ eodē fraternāl̄ reuelāte/ cognoscere.
 Ita enī composita est hoīm natura sicut
 ponit apud Terentiū/ vt meli⁹ aliena q̄s
 nostra videam? quod maxime locū habz
 in adolefcētibus inep̄tis. qui de se sibi ci
 to mentiūtur nesciētes. q̄ p̄terea suā egri
 tudinē animoz/ credūt frequēter sanitatē
 magnā esse. vsqz eadeo vt irascātur volēti
 bus eoz curam gerere ⁊ nō adq̄scāt mo
 nitoribz nisi oīa dixerint q̄ in eoz versant̄
 corde. Sit ampli⁹/ vt sepe docēdi instruē
 di p̄sulendi sentētiās adaptandi magiste
 riū p̄sumant etiā ap̄d incompatibiler sen
 ores ⁊ eptos. non aliter q̄ si egrotus ali
 quis doceat medicūz quomō curā dū ab
 eo sit. ⁊ q̄bus medicamentis. q̄bus ve mo
 dis ⁊ regulis ac dietis subleuādus. **I**n
 tellige frater q̄ dico. res talis apud me p̄ri
 dē incepta cōtinuaf. abijciōz. doceo. nō
 lo plura dicere. Nunc vero si ita est frat̄ vt
 indign⁹ sim. insipiens sim. reprobo⁹ sim ne
 sciēs quippiā. iudicet me scōz iudiciū di
 ligentiū nomē suū. Si autē tu alr sentis/
 noli obsecro dare solicite caritati mee re
 pulsas ⁊ acerbas. noli tibi tueqz op̄inō
 ni affecte ad religionēz p̄p̄riā sic inniti/ vt
 ledas sp̄ote eum qui te diligit in veritate.
 Sit pectus tuū tam dilatū vt duos frēs
 simul recipiat. alterū ⁊ me. coangustatū eē
 nimis stratu ⁊ cordis tui si ab eodē cadere
 me necesse est. S; nec necesse. nec oportu
 nū. nec etiā voluntariū scio hoc. etiā ita lo
 quoz. veruntū vocē opis h⁹ voluntarie di
 lectōis indicatricē exigo. **L**ōicem⁹ vt amā
 tes si amantes. **C**uero forsitan obijci
 es imo obijcies certe. Turbat̄ helūte tue
 fratrē nostz. inquietāt eū. surripit ab eo
 somnū. phantasias ipoztuas gignit. q̄s
 obrem. dimittat sibi ipsi et deo, relinquat

conscientie sue. quid oportet eius secreta
 rimari/ quid necesse est quiescere volentē.
 te scriptis alloqui? **V**ideris frater qd iam
 responderim. **V**olo sicut amicus ⁊ frater
 vel consolari/ vel gaudere cū gaudente/ et
 flere cum flente. **A**ut desidero velut magis
 expertus ⁊ instructus/ viarum diuerticul
 la. et offendicula tentationū discutiendo
 docere. ⁊ docendo discutere. p̄ferim dum
 adhuc est in biuio/ quid expedit sibi ⁊ sal
 luti sue. consideratis circūstantiis. quas
 qui nō attēdit. facillime decipitur sub spe
 cie boni in genere. quod pessimum reddi
 potest. **E**cce iam accipio q̄ grauissimis
 torquet in somniis. **D**anc vtiqz molestiaz
Reuerendus pater. antedictus ⁊ ego. sibi
 maxime p̄timefcimus. quam tamē in se
 culo sibi contigisse nō memini. **E**t o salu
 tifer **C**hriste/ quid sibi futurum est egro
 tanti et senescenti/ si adhuc sano iuueni et
 vegeto/ talis cruciatus occurrit? **C**rucia
 tus quo nullus potest reddere ipsum ma
 gis hebetem in ingenio/ fluidum in me
 moria. turbatum in ratōnis iudicio. et ge
 neraliter ineptissimū ad omnia. **N**am pa
 rum refert a mania vel furia talis turbatōz.
Ecce quid efficiet sollicitudo tua ⁊ tuoz
 preces/ si de sano ⁊ ingenioso/ reddit stoli
 dum et insanum. **A**bsit inquires vt hoc
 nos vnqz videre contingat. **E**t absit obse
 cro. nihilominus nequeo super hoc non
 extrimescere/ p̄ferim dum hocipsuz qd
 formidabam in posterum/ accidit tam ve
 lociter. **N**on accidit inquires ex religionis
 arritudine vel conditiōe. sed litterarum
 pulueres/ hanc stimulatōem suis aculeis
 attulerūt. has voluit et reuoluit inuitus.
 nec a memorie domo potest eas vlla dili
 gentie manu secludere. **I**ngerūt se nolenti
 ⁊ intellectui suo rostra figunt. hinc illa ca
 pitis turbatio. hinc somni carētia hinc ce
 rebri vertiginosa rotatio. **H**ec te dictu
 rum fore nunqz estimass; iudiciū quod
 de te deqz tua iam in religione experien
 tia teneo/ si non ita per expressum scripta
 notasset. **V**eruntamen attende frater/ si
 sole tales littere bine vel trine/ sufficerent
 verecundum iuuenē disciplinatum/ solū
 tum audire longe grauiora/ in talem defe
 ctū iducere nisi ieiuniū artū. vigilię supra
 modū. orōis vocalis exercitiū in gēs. atqz
 lecti duricies ⁊ similia occurrāt. **H**ec alle
 gaueris alios q̄ similia agentes nequa q̄s

similia patiuntur. Siquidē potes memi-
nissē qd reuerend^o pater pdictus ⁊ ego dis-
cim^o tibi sup hoc ⁊ tibi pnotabam^o. Sūt
enī completiōes diuerse hoīm sunt voca-
tiones dei simili varie. sunt sicut in corpe
vero/ itaz in mystico/ mēbra nō eundē ac-
tum hūta. aliud ocul^o. aliū manus aliud
nares. Sic aliū ad intelligentiā scriptu-
rarū. aliū ad vigilias orationū. ali^o sic et
aliū sic vocat^o est. Scio de meipso. qz si
vigilare qualiter vigilāt multi cōpellerer.
parum vel nihil differre ab insano cū auē
tagio iā habito. sicut vulgo dicūt. **D**eni-
qz sup hac p̄sideratōis radice fundāt oēs
articli ⁊ similes. q̄les vere scripsi ⁊ salubri-
ter venerint attendendi in p̄fessione religi-
onis cōsummāda. **H**ec interī frater dile-
ctissime. malui tibi scribere qz alti germa-
no nostro q̄tinus satisfacere sicut pater et
frater indulgētissim^o delicato adhuc filio
⁊ fratri petiuit itaqz ne scriberē aliqd vltre-
rius. imo obtestat^o est. qz iuste videris oēs
vos ⁊ qz discrete. **N**olo tamē cōtristare euz
nolo aliqd diutius etsi iure meo id posse
viderer req̄rere. **S**i nihil impedit q̄rem
suā neqz turbaturū est/ p̄ter litteras meas
ego sponte/ imo cupide derelinquā illas.
Sed ap̄d me p̄fecto caret hoc pbabili rō-
ne. **P**ostremo frater obsecro te cū tuis.
p̄ cōem fidei xp̄iane religionē quaz p̄fessi-
sum^o oēs sub abbate xp̄o in baptismo. et i
qua sufficiēter stat salus oīs carnis. p̄ cō-
munē insup matrē oīm caritatē q̄ finis ē
oīs legis. siquidē etiā germana sanguis
affinitas te mouet ad p̄passionē discretaz
atqz laudabilē. tu misericordit age cū hoc
germano nostro. **M**isericordit autē ages
si discrete. **D**iscrete vero id agere nō pote-
ris. si ppria ⁊ libidinosa te et tuos affectio
sic te obsideat/ vt alioz a te cōsilia nō reci-
pias. monita contēnas aut contēnenda
suadeas. **S**i deniqz nullis difficultatib^o
vel accidētialib^o p̄ntib^o aut verisiml^o futuris
nequaqz possis ab incepto de p̄fessione
fratris iudicio deterreri. **B**n̄ vale frater
intime cordis mei memor mei in orōib^o
tuis. **E**t de statu tuo tuozūqz. maxime h^o
nouicij fratris/ aliqd dignū ⁊ verū rescribe-
re nō pigeat. polliceor oia sic recepturū et
interpretaturū/ qualr ego mea recipi inter-
pretariqz requiro.

Sequitur alia epi

stola eiusdem.

Rater fm carnē germane. in xp̄i
tū caritate germanior. **S**al^o ⁊ bñ
dictio sup te. **T**ardiores ad te qz
sperabā veniūt literule mee. nō qz tui obli-
tus sum. scit veritas. sed obstitit irruens
aliozū negociozū turba/ q̄ ad se me trahēs
abduxit a te. **H**ūc dato paululū ad respis-
randū spacio/ valefacio curis alijs. et tibi
q̄ aīz meū prozsus habes/ manū ⁊ calamū
p̄festo. **V**atebor in p̄mis mollicie aī mei
indicatrice qz non satis adhuc tor^o sim ca-
parz amator celestiu. quantū p̄reca tenta-
tor nō deest mihi sicut nec tibi scio. nec vli-
li penitus mortalitū cuius vita est tentatō
sup terrā. **I**taqz frater. post qz ab illa ange-
lica societate in hūanis corpib^o existente/
cui felicit^o adiūctus es/ sepati sumus nos
illi q̄s vidisti. sensi eq̄dē tum i via. tū paris
suis/ tēneritudinē erga te quādā in corde
meo/ vltra qz alias sim exptus. **V**isa ē mi-
hi tūc absentia tua onerosior. ⁊ fors duris-
or supra solitū. **S**emebā ad te vt bos sepa-
tus a cōpare suo. **D**ilaniabat insup ⁊ nō
absqz sensu magno doloris qdāmō lacera-
bat aīam meā euulsio sepatiozqz tui a me.
Atqz inter cogitandū ⁊ loquendū de te/ p̄-
currebāt non vocate lachryme ad oculos
⁊ egre mihi erat. **C**oarguebā me vicio
in secretis aīme mee. increpabam quoqz
ipsam hanc eneruatōem meā stultaz/ que
condolebat felici tuo statui. cui cōgaude-
re sciebam esse iustus. **S**ciebam dixitqz.
quoniā me sciebam. quādo scz ad meredi-
ens dicebam in lumie fidei ⁊ experientie/
qz nihil est vita p̄sens/ quemadmodū ip-
sa est ad modicū parens et omnis caro ve-
lut fenum ⁊ omnis gloria eius quasi flos fe-
ni. et multa similia exinde considerabam.
Confurgēs intrabam sanctuariū dei ⁊ cō-
siderabam viuaciter nouissima instozum
dies antiquos ⁊ annos eternos. **L**ūcero
tu mihi felix. pro quāto felicitatē hic spes
inchoat. tu salubriter positus tu in portu
quādā seculariū fluctuū atqz pcellaz na-
uigare videbaris. **M**agnificauit aīa mea
dominū. ⁊ exultauit spūs meus in deo sal-
lutari meo. **I**ta frater mihi erat dū be-
ne erat et dominabatur ratio. **S**ed ex ad-
uerso vicissim de repēte insurgebat tūm-
tus ingens carnaliū affectionū. que tuaz
apud me obiecrabāt imbecillitatē in cor-
pore. penā intolerabilē in austeritate reli-

gionis tue cōclamabāt. Querulabat apud me de meipso sensualitas stolidā. me durū increpās. me culpabilē. insusurrans q̄ parū fraternalr̄ pie olim te tractassem. et nūc velut vnū ex aduenis et extraneis a me procul abijcerē. Fuisset inq̄ necessaria tibi et iocūda societas ei⁹. fuisset etiā sibi cū salute aīme sue. tecū minor asperitas vite. Ita p̄strepabat i aurib⁹ meis sensualitas improba. q̄ ceca est. t̄m̄mō p̄ntia vit̄ aspiciēs. et de sola corp⁹ voluptate curā h̄ns. Ita felicitatē aliene sortis miserā suadebat nō aduertēs ipsa. q̄s miserā et miserabilis et pauper et cecar nuda sor⁹ ppria. **F**allus sum tū et repeto q̄ ei⁹ vocib⁹ grauius impel- lebar et parū oberat quin in tuā me tradu- ceret sententiā. **S**z obnitebat sicut deo. p̄- picio iugiter rō fide illuata. **N**ec tibi tuo q̄ statui cōgratulabatur ebrietas. et de meo cōgemiscit. nec fallit. **N**ec nō molestiā tui corp⁹ nō abdicatōem sordide voluptat⁹ nō ieiuniorū vigiliariūq̄ extenuatiōez. nō frigus aut estū considerat. vt talia in te de- ploret. desleret poti⁹ si ab his licēter sepo- sit atq̄ liberat⁹ in seculo morbos viciorū p̄niciosissimos et crudelissima vulnera in- trofus incurreres. si religionē talib⁹ ad- uersum pestib⁹ refugisses. si relicto māna deserti r̄yia p̄missiōis. ad ollas aspirasses egypti. et in deuiū d̄n̄atōis retro aspiciēs corruisses. **P**rudent sane elōgasti fugiēs vt salu⁹ fieres a pusillanimitate spūs et rē- pestate. **N**ūqd̄ tempestas in seculo est vbi pessima contagiōsissimaq̄ sordidissima so- cietas. vbi iniquitas est labor in medio ei⁹ et iniusticia. et nō defecit de plateis ei⁹ vsu- rar et dolus. et filia monstrorū crimia cōuer- sant. **Q**uāobz ē frater dilectissime cor- dis mei. noli aīo cōtabescere si forte p̄sen- seris irrepere in animā tuā mollitiē illā ti- bi insidiantē. q̄lē de me nūc explicui. **S**u- spicor enī hoc tibi facile euenturū. qm̄ nō dormit q̄ tētat te. s̄ nō dormit etiā q̄ custo- dit te. **E**curge velocit̄ ergo ad ei⁹ auxiliū et dic cū glōso **D**artino in cui⁹ solēnitare p̄fessus es. **D**ñs mibi adiutor nō timebo qd̄ faciat mibi hō. **N**oli securitatē a tenta- tōib⁹ tibi inaniter polliceri q̄n poti⁹ audē sapientē. **F**ili accedēs ad fuitutē dei. sta et timore et iusticia et p̄para aīam tuā ad ten- tatiōez. **S**ine ergo ista tentatio seu aliē ml- titorū meo insurgāt aduersum te. virilr̄ age et cōfortē cor tuū et sustine dñz. **D**eniq̄

frater charissime noli in vanū grām acci- pe q̄ data ē in te. **N**oli obmurmurare. noli ingrāt esse. sed dic cū p̄beta. **M**isericordi- as dñi in eternū cātabo. **D**ic aīe tue. **B**ñ- dic aīa mea dñoz oīa q̄ intra me sunt noi- scō ei⁹ et cetera q̄ sequūtur. **I**lle ei⁹ q̄ segre- gauit te ab vtero m̄ris tue. segregauit nūc a seculo. et future hereditat⁹ pign⁹ dedit. **I**lle q̄ a puero miser⁹ est tibi. dās tibi cor pi- um et timorantē et sup̄ afflictos p̄paties. sup̄ addidit misericordiā vt te repelleret a secu- lo nequā. in q̄ iā demergēd⁹ pene fueras ir- reuocabilit̄. si licētā aut magistratū in ar- tib⁹ adept⁹ fuisses vt pprias cōiecturas et alijs recipe. **P**orro magna ē mīa dei hec q̄ neminē e p̄ntib⁹ vl̄ amic⁹ habuisti. q̄ vo- lēs vt fuit aliquē magnū eē in seculo fue- rit aduersari⁹ p̄positi tui. **D**ibi lōge alr̄ est et fuit assiduez ceter⁹ innūer⁹ in exp̄tēti li- bro legētib⁹. qm̄ inimici hoīs domesticī ei⁹ vt ei succurrāt libes. eos nūq̄ liberos esse volūt. q̄s mibi mlto minor fuerit imica dilectō fuit tū. **D**eniq̄ noli obliuisci mi- sericordiā dei i p̄genitorib⁹ n̄ris et germa- nis sorozib⁹. i m̄re p̄ferti. q̄ ineffabilib⁹ vo- ris. eē aī tuū p̄ceptū. te talē aliquē a dño q̄ fuit. velut **A**na alr̄ **S**amuelē. **D**einde natū et adultū. iugib⁹ ferelachrimis. i hoc te statu. **S**icut pie sentio p̄gemuit. **D**em̄- stivt opinor lr̄az q̄ sup̄ h̄ p̄bet iudiciū et q̄ alter i **A**ug. matrē rep̄ntat eā erga te. **R**ed des ex vice orationū tuarū. **E**t i te vno nos oēs erga deū incessorē hēbim⁹. **I**ta age fr̄ et vale in dño felicit̄. **S**uplico recōmēda- ri p̄i nr̄o venerabili dño priorī dom⁹ vie et singul⁹ fratrib⁹ habitantib⁹ i ca. **N**ōdū scripta hēo q̄ tibi mittere disposui. tu inte- rim stude i vno voluminū **A**ug. sup̄ psalte- riū. qd̄ apd̄ vos eē noui. **E**st ei doctrīa hec xp̄iana. tibi tuisq̄ silib⁹ q̄ q̄ridie psallitis supra modū vtilr̄ et appropata. q̄m̄ ex sa- uo arido lr̄e psalmoz. mel sapidissimū in- ternoz sensuū cātado nouerit. eliq̄re. **I**te- rū bñ vale cū tuis patrib⁹ et fratrib⁹. orem⁹ p̄ inuicē. **S**criptum quinta decembriis

Sequitur alia epi-

stola ab eodē edita de fratre suo nicolao
Venerabil p̄r et dñe in xpo dilectiss-
 sime. nō indignet̄ obsecro caritas
 vr̄a. si idip̄z qd̄ agit et hucusq̄ regi-
 stis. p̄sumo cōmonere dez sup̄ filio vr̄o. fra-
 tre meo **N**icolao. **D**ultū quippe sollicitoz

quia multū diligo. qm̄ (si nasoni imo ex
peritēte credim̄) res est solliciti plena rō
ris amor. **S**upplio igit̄ pauid̄ r̄i xp̄i
visceribus/synceritatē vestre dilectōis ob
testor. vt nō deseratis opus vestr̄ in eodē
fratre meo. quin fragilitatē suā in aiaz cor
pore/pia iugiter cōpassiōe suppozet. **E**x
hibete q̄so vos assidue talē et talē erga eū/
vt oēs necessitates suas etiā corpales cuz
oī fiducia vobis aperiat. **A**lioqn̄ p̄iret ex
facili in simplicitate aut timorositate sua
aut p̄ feruorē indiscretū in lachrimis. aut
alijs religiōis q̄ p̄ se dura ē exercitijs. **S**ci
tis quoniā supra vires est op̄ qd̄ p̄fessus
est. adeo vt ammirer et extimescā vehemen
ter. dū meū recogito. r̄ deficerē si nō esset
spes in deo. r̄ post eū in vobis amāde p̄ r̄
in alijs fratrib̄ vestre religiōis de q̄b̄ spe
randū rōnabilē esse censeo. q̄ nō crudeles
sunt/nō indiscreti vt pdere sināt aiaz p̄o
qua dñs mortu⁹ est. r̄ quā tanta cōcordia
secū assumēdā post lōgas p̄batōes decre
uerūt. **C**redat igit̄ p̄ oia sez sua vestro cō
silio sicut credituz. eē cōfido. secur⁹ reddoz
nō p̄bit. nec peat obsecro p̄cor r̄ supplio
Sz habeā in eo oratorē p̄petuū ap̄ deū
in quo bene valete. meminertis q̄s mei pec
catoris. **S**criptū Parisi⁹ in nocte conce
ptōis virginis **M**arie gloriose.

E **Epistola incitatu**
ua ad spūalem p̄fectū.

Carissime frater/libēter tecū diui
do si qd̄ boni dñs paup̄i suo sug
gesserit. **E**go sum paup̄ r̄ medic⁹/
sed spero qd̄ dñs sollicit⁹ erit mei. et mi silt
Un̄ oro e⁹ clemētiā. vt cleōsina cōis sit no
bis de largitate mensei. **O**ccurrit hodie
domin⁹ mendico suo cū suauissimo pane
de celo **D**ulcis admodū r̄ grōsus fimo in
susus ē in aurib̄ meis sonuit enī lectō apo
calip̄ r̄ de multitudie tātoz misterioz re
tē⁹ est apud me breuis verficul⁹ pla cape
nō sufficio. sed nec pauca q̄ obscurius so
nant. **D**edit domin⁹ vt aliqd̄ breuiter et
dulciter sonar̄z vnde traheret affect⁹ vtinā
donet etiā vt hoc ip̄m ap̄iat intellectui. qz
si spūalib̄ videt liquidū/manet tamen
carnalib̄ occultū. **V**olo ergo te participē
fieri h̄ mūeris. **N**ā tunc vere comites indi
uidui sumus/cum in christo vnū sapim⁹.
vnū querim⁹ r̄ ad vnū tendim⁹. **A**ppo
ne aurē r̄ ascolta diligēter quod sonat val

de dulciter. **Q**ui h̄z inq̄t aurē audiat qd̄
spūs dicat ecclesijs. vicēti dabo māna ab
sconditū r̄ dabo illi calculū candidū et in
calculo nomē nouū. quod nemo scit nisi
qui accipit. **A**udis iam frater celestē vocē
vtinā r̄ interiorē cordiū nostror̄ audituz
tāgat. r̄ vim virtutis illius sentiam⁹. **S**er
mō viuus est. r̄ oīni acceptōe dign⁹. **Q**z
celestis vox que nūl terrenū fatuz. q̄ si caro
nō capit capiat spūs/quo nimiz̄ tot⁹ hic
fimo plen⁹ est. **V**erba inq̄t que ego loquor
spūs et vita sunt. **S**pūs est qui viuificat
caro non p̄dest quicquā. **N**on ergo sentit
archana superne reuelatōis. homo exter
nus carnalis. vagus. r̄ clatus. paulo atte
stante qui ait **A**nimal homo nō p̄cipit ea
que sunt spūs dei. stulticia enī est illi. r̄ nō
potest intelligere qz spūaliter exaiatur spi
ritualib̄ ergo loquit̄ qui spū facta carnis
mortificāt. r̄ mundū odio habēt. et mali
gna diaboli consilia respuūt. **N**i enī pri
mitias spūs habentes qd̄ sit hoc abscon
ditū manna ignorare nō possunt. qz hoc
gustando potius q̄s legendo vel audiēdo
didicerūt. **D**atur autē manna dilectis fi
lijs. ex amore deo patri seruiētibus q̄ eius
volūtati semp̄ placere. eius gloriā studēt
querere. **E**t si nō horres accipe manna in
terioris mētis. exprimit dulcedinē siue cō
solatiōem sanctorū in hac vita. **E**st igitur
cōgru⁹ sensus. **V**incenti dabo māna ab
sconditū. contēnenti carnalē consolatiōz
dabo spūalē. respuētī terrena r̄ extero
ra bona. ostendā celestia r̄ interiora carisi
mata/que merito sui excedunt oīa alia de
lectamēta. **T**alia ac tāta etiā existūt. vt di
gnus nemo sit cognoscere nisi p̄us discat
vana r̄ vilia solacia cōtēnere. **S**criptū
est enī. vir insipiens/non cognosceret r̄ stul
tus non intelliget bec. **L**iber autē p̄ qz
pugnādis vicijs/ r̄ malis consuetudinib̄
vincendis aliqua lat⁹ iroducere. **S**icut
quondā filijs israhel in deserto habitantib⁹
deus manna pluit. ita r̄ modo spūalib⁹
filijs suis/gratiā interne consolatiōis con
tra tēptamenta tribuit. **T**amdiu filij israhel
illi cibo aliti sunt. donec terraz p̄missio
nis attigerent/ et q̄ diu electi in m̄do pe
grināf̄ panevire r̄ intellect⁹ fouēf̄. **D**onec
deposito corpore. terrā viuētū intrēt. **D**um
āt de frugib̄ illi terre māducare cepissent
statim māna desijt. r̄ dū sc̄i assumpti fue
runt in beatitudis glā. amodo non idigēt

recreari nostro more / spiritali alimonia:
 Unus tñ panis est / qui angelos pascit et
 hoies. aias in gloria z viatores in gratia:
Sed est qd me multū mouet. qz ples
 sibi de esse māna causant. plures qui illo
 refici / suerunt / gustū iam pdiderūt. Que
 est alia causa hui' ariditatis z isipidi oris
 vestri / nisi quia ad egena z infirma mūdū
 hui' reuerſi estis. **D**emēto egressionis
 vestre ex egipto. Dies ille memoriale no-
 minis dñi in sempiternūz recordet. nulli
 dubium quin man' domini vobiscū erat.
 alioquin in seculo remāsisseris. **U**bi est er-
 go ille spūs: ille p̄mitialis feruor? **I**ntentio
 firma: p̄positū immobile: fortis vt
 mors dilecto. **Q**uodāmodo armati egres-
 si estis mundū / dum constāti aīo oīa p̄fer-
 re aduersa vilia z aspa assensū estis. **I**nsup
 z cū gaudio venistis ad mōtem dei orib?
 ad audiendū legē dei vite z discipline: dū
 monita seniorū libēter audire. z fm ea res
 ligioſe iuere n̄didistis. **C**ur ergo nūc vos
 itineris teder: cur ad sarcinas seder. z gra-
 uati ingemiscit? **J**ā propter tps z annos
 de fructibz terre p̄missionis botros z ma-
 lagranata alijs afferre z pinare deberetis
 z ecce vobis māna etiā deest. **C**onuertimī
 ni filij reuertētes qz si corpe nō estis reuer-
 si ad seculū / tamē corde adhuc tenemī in
 varijs desiderijs terrenoz. **P**rochdolo
 multi spiritali exēit egiptū. transeūt ma-
 rerubū. ambulāt p̄ desertū. portāt taber-
 naculū et vasa eius. sed nō intrāt terrāz p̄-
 missiōis. **P**ene oīa accidit eis q̄ p̄tulerūt
 filijs israel qui murmurātes p̄tra moisen
 penituerūt qz educti sunt de egipto. **S**ic
 sic quāplures hodie repiunt. qui mundū
 relinquūt parentes z amicos deserūt pec-
 cata z vicia plangūt. **P**reterita carnalia de-
 sideria abhoiant. ignotā iusticie normā /
 ad manū magistrorū ducti. sequuntur. **U**s
 tam xpi crucifigi aspiciūt / z ingū dñi sua-
 ue in obedientia z abnegatōe ppria ferūt.
Ita vt omēs pati z feruētes sunt ad labo-
 res / ad abstāntias. mites ad increpatōes
 humiles ad obiectōes. patētes ad corre-
 ctōes. z ad aduersa quelibz z indigna con-
 stantissimi. **S**ed nō in tali feruore omēs
 pdurāt. **N**ā aliquāto tpe egressionis. i. con-
 uersiois sue pacto / min' cauti z solliciti de
 p̄fectu suo incidūt in varias tēptatōes. et
 egritudines passionū. ita vt nōnulli se in-
 cepisse cōristent. **Q**uidā vero deliberant

z modū excogitant redeēdi. **A**li autē et si
 māserint / cū tepore quodā z vsu / asinaria
 molā trahūt. z parūā deuotōez z affectuz
 habēt in his q̄ agenda didicerūt. laborioſe
 far' dura oīa sentiūt. qz māna nō habēt / ce-
 lū eis didēfeneū. z terra ferrea. qz neqz ce-
 lestia cōtemplari / neqz agrū cordis virtu-
 ribz deuorū exercitijs excolere sciūt. **D**i
 cunt tñ qz libent' essent deuoti. libent' ha-
 berent virtutes. vellēt se vicisse passiones
Sed nō sufficit tñ bñ velle. si deest man'
 z opa. **O**portet qz laborētis / q̄ vim nature
 faciatis. sicut dñs dicit. **R**egnū celoꝝ vim
 patit. z violenti rapiūt illū. **V**iolētia op'
 est. z scitis q̄ scī nō ocio z somno p̄merue-
 rūt regnū dei. **V**squo tardatis: z q̄re nō
 armamī p̄ passiones. vt obtineatis virtu-
 tes. z diuersas cōsolatōes suscipe digni i-
 ueniamī. **Q**uāto ampl' tardaueritis. tan-
 to peius sp̄ fiet. z sine dolore z labore op'
 tatā req̄em nō percipietis. petite z accipietis
 q̄ritez inuenietis. **P**ullate z aperiet vobis
 P̄gittia z negligētia vos tenēt. sed cōtra
 has. p̄io accingimī. z bellate p̄lia domi.
Quid negligitis. p̄riū p̄fectū: certe p̄ vob'
 est / z p̄ pace vestra erit labor vester. **D**icit
 scriptura modicū laborati / z multā req̄ez
 inueni. **S** forte t̄ndetis aduersus vi-
 ciaz passioēs / certare q̄s semper p̄t. **D**ul-
 te sunt z pene insuperabiles vt nobis vide-
 tur. q̄s tantā sustinere p̄p̄tādem. **A**udis
 te increduliz rebelles. delicati milites z f'
 ui pigri. laborē attēditis. pugnā p̄sidera-
 tis / s; de p̄mio z victoria cur nō cogitatis?
Et qd est oīs labor ad eternā requiē: z qd
 breuis exercitatio. ad bone p̄scie cōsolatō-
 nē? **S**i inciperetis / z fortit' ac integre p̄po-
 neretis. qd mō insuperabile putat' vit' ali
 qñ ita viciosus q̄s repert' est / cui diligētia
 cū perseuerātia bon' virtutes negauit. **V**i-
 det vobis laborioſi. z vicere passioēs vras
 s; nisi edomite fuerint / nūq̄ hēbitis verā
 cordis req̄em. **N**ū ergo alij cū deo sunt in
 deuotōez bona pace / tūc vob' erit tristitia
 grauedo et tediū for' et int'. **N**ūq̄ erit' se-
 curi et veracit' leti nisi mortificauerit' car-
 nalitates vras. **Q**uasi nō trahat vos scōꝝ
 religiositas / et plimoz deuotō / terreat sal-
 tē miserabil' inopia v'ā. et dīne vltōis sen-
 tētia. **C**ogregabo sup eos in q̄t mala. et sa-
 gittas meas p̄plebo i eis / p̄sumēt fame. et
 deuorabūt eos aues morſu amar' illō. sag-
 dure itonāt' yersiculi isti. et vrinā cōuertāt

Epistole quedā

vetustate vestra/ quatenus innovati et feru-
di effecti/ meliores vos quotidie et alacri-
res faciant. promissa spūs sancti Vincētū ait
dabo manna absconditū. Si volueritis
et audieritis me/ bona terre cōmedetis.
Orietur vobis p spina rosa pulcherrima/
et pro tribulo candidissimū liliū. Magna
sunt hec dulcia et consolatoria a cupienti-
bus p̄ficere. **N**ō ergo te cōturber homo
dei. nō te deiciat multitudo viciozū. Cre-
de deo et spera in eo. et eris melior q̄ fuisti
Dominus pugnabit pro te et tu tacebis/ in-
telligis ne hoc? Dominus ipse dabit fortitu-
dinē. vt resistas ire. pigritiā excutias. et cō-
cupiscenti animo nō cōsentias. et tu tace-
bis. quia tibi hāc potētiā nō ascribes. te
propter hoc nō eleuabis/ sed deo totū pu-
re tribues. qui altitit a dextris pauperis/
etiā quantū valet hominib⁹ abscode. et ni-
hil aliud q̄ infirmū et inopē. te cōsitere. Si
quādo insurrexerit dñs tibi. et dixerit qd
nō libenter audis. esto patiens et tace. Illa-
tis malis dñs respondebit. Iust⁹ enī do-
min⁹ inultū nō patiet abire qd cūq; no-
cium verbum. Quid tibi nocere p̄t alte-
rius malicia. si contra te inflat. si detrahit
si obiurgat. Seipm magis pdit quia bo-
nus nō est. Nā si tu bon⁹ fueris. et in pati-
entia māseris/ nil mali tibi intulit/ sed po-
tius meritū tuum auget. Tu clarior ex ob-
probrio corā sapiētibus tu pbator ex vir-
tute patientie. Nemini nocet prauitas al-
terius. neminē ledit verbū cōtumeliosū/
q̄ diu ipse pius et immotus fuerit. Omnis
homo qualis interi⁹ est. talis ei exterior ad-
uersitas erit. quia si tu bon⁹ simplex et rect⁹
ac deum timēs probaris/ nemo tibi boni-
tatem iusticiā et pacem tuā potest auferre.
nisi eam volūtariē reliqueris. Non est ma-
gna patientia/ quā parua res pturbat. Di-
sce ad min⁹ tacere ad iniuriā. quia pruden-
tis est tacere in tempe malo. Qui vincere
desiderat/ victū se tradat. Logita de coro-
na. nō de iniuriā. et quomō possis aliū sa-
nare/ nō quid possis ecōtrario quasi zelo
iusticie motus rīdere. Si ille nō ignoscit
tu ignosce/ quia vt frequēter maiorē habz
culpam q̄ alteri irascit/ q̄ qui iratū patit.
Miserozū propriū est conq̄ri. et impatiē-
tium cit⁹ moueri. et causas alijs impone-
re. Tu ergo esto libenter reus vt fias ante
deum innocēs. tu primo a teipso incipe/
et sic poteris etiā aliū sanare. **A**udiat ta

men qui zelū videt habere aduersus alio-
rum defectus/ qui indignat si quid cōtra
iusticiā agitur. q̄ recte et prudēter ageres
si zelum tuū etiā contra cōmorōem tuam
exerceres. et qd in alio rephēdis. prius in
te emendares. Cum ergo aliozū culpis ira-
sceris/ quid iurat de oculo fratris tui festu-
cam tollere/ et tue impatiētie motus nō co-
hibere. An tibi videt nō etiā festuca s; po-
tius trabs illi⁹ culpa. Vide ne forte ex tuo
iudicio/ trabem suspiciose reputas. quod
corā deo vir festuca habet. Non fidas ni-
mis propo iudicō. quoniā homo est et nō
deus. siue tamē magnū siue parū fuerit
vtilius tamē semp teipm cōsideras. quia
et tu pctōr es et curatōne indiges. In quo
ergo aliū iudicas teipm condēnas. cū ea-
dem facis. Quid enī tibi pdest/ si aliq̄
verbis meis sanauero. et in proprijs meis
passionib⁹ mansero. Bene illi cui malicia
cedit in bonū. sed ve mihi. prope salutē in-
teremptori. nō est iudiciū māsuēt cordis
inconsiderate aliū corripe. aut correptōe
modū transire. vel nō posse morū inuectō-
nis differre. Donec ira in mansuetudinē
et zelus amara redeat in dulcedinē. Forsi-
tan tūc videbis nō esse tāte culpe reū quē
rephēderas. ac etiā magis excusabis. In-
per quo prius subito indignabaris/ s; et
tue malicie imputabis nō in cōgrue/ q̄ tā-
tillum nō potuisti iniurie pferre. Iugebis
quoq; plus iniustā correptōem/ q̄ illius
culpam. Pudeat igit te nōdum didicisse
puos fratris defect⁹ tolerare. qui q̄tidie
infirmitatē p̄ziā/ ab alijs desideras por-
tari. Cur ergo eandē misericordiā non ex-
hibes alteri/ quā optas fieri tibi. Reuer-
te ad temeripm. et primefice. ne graui⁹ deli-
quisti indignādo et male ferendo. q̄ frater
tuus peccando. Ille forte casum suū mor-
vt agnouit fleuit et de cetero cauere propo-
suit. tu vero impatiēs et incōpassiuis. pec-
cātū tuū nec insperisti nec fleuisti. Adhuc
ille satis bene in corde suo p amorē tecuz
stat. et nihil mali de te existimat. sed se ma-
gis humiliat et sup se iustificat. Videas er-
go ne ille qui videt peccator. in regno dei
te precedat. et tu cū iusticie p̄sumptōne. si-
milis fias supbo phariseo q̄ reprobatus est
a dño. propter suā supbiāz aduersus pub-
licani humilitatē. **E**cce iaz aliq̄liter au-
disti karissime quō teipm debes vincere.
et zelum cōtra propria vicia exercere. **S**u

deas ergo magis ac magis proficere et semper
aliquid viciose consuetudinis amputare. Si
cut negligētia vicia nutrire soler et virtutes
amittere/ita diligētia/ quolibet inuetera-
ta mala curret et expugnat. Nam et si labor
est in principio pugne/ tamē cum videris
paulatim hostes ruerē/ consolaberis de p-
spero sine impedire nos valde. qz nō aude-
mus violentiā inferre nature. ¶ Quā-
tos labores faciūt homines pro terrenis
lucrandis. et nos p- eternis bonis marce-
scim⁹. Parua perit mare/ mercator circuit
regiones miles fert arma bellica. rusticus
vomere scindit arua. et sine labore nō que-
unt diuitias et honores obtinere. vt quid
ergo nos virtutes sine magna sollicitudine
adipisci credim⁹. ¶ Hodie aliqd inchoa-
re. et cras modicū addere. et sic diebus sin-
gulis virtutē virtuti/ propositū posito iū-
gere/ proficit hominē virtuosum. deuotum
purū sanctū et religiosum. deo carū. et ho-
minib⁹ gratiosum. Hoc ordie p-meret ho-
mo nomē nouū in calculo clausum. quia
calcaris vicijs efficit cādidus interi⁹. et se-
pe fruiū consolatorib⁹ supne dulcedis que
ignore manēt carnalib⁹ et tepidib⁹. ¶ Rus-
minem⁹ igit sedula mente/ pntem verficu-
lum/ aduersus detestabile desidā ad igni-
endū nos et frēs nostros/ i amorē spiritua-
lis processus/ vt et vicia nostra curentur et
donatōes celestiu virtutū/ in nobis auge-
ant. Neqz enī fraudabit a desiderio suo si-
deles certatores. spūs scūs. qui vt virilit-
certaret hortatoria voce insonuit dicens.
Vincenti dabo manna absconditū

Epistola de custo-

dia habenda ad seipsum.

Rater mi in xpo dilecte/ videas q-
modo caute abules. qm̄ dies ma-
li sunt/ m̄gna cautela est seruo dei
habēda. in oib⁹ verbis et opib⁹ suis. Nā q-
nō est p̄uisus i rebo suis. aut cito ledit aut
ledit. et magnuz damnū sentiet in fine. q-
q- i p̄ncipio fuit negligēs aut p̄ceps. Diu
ppendēdū est ante q- fiat aliqd. et sepius re-
currendū est ad cordis habitaculū. ne hō
sit absqz cōsilio sicut gens praua et exaspe-
rās q- nō direxit ad deū cor suū. Igit p̄ce-
dat ocul⁹ tuus oīa opa tua. et oīa age cum
prudētia nec icedas p̄ aliena facta. te neg-
lecto. qz nemo illo sapientior est. cui⁹ ania
sua semp in manib⁹ ei⁹ est. Nō h̄z homo ca-

riorē thesaurū nec meliorē substantiā su-
p̄ terrā (si bene cogitauerit) q- aiām suam.
Debet igit vigilare et semp esse i custodia
sue. qz nihil compari p̄t saluti ei⁹. ¶ Sa-
lus ei⁹. p̄stitit in veris virtutib⁹. odit et ab-
hominat om̄e viciū. Quāto quis nitit cō-
travicia. tantomagis accedit ad virtutes.
quāto virt⁹ ampli⁹ placet. tanto plus dere-
stat eius contrariū. ¶ Cognitio vicio: u-
multū p̄dest ad supandū vicia. plures nō
cognoscūt in veritate p̄rios defect⁹. et qui
dā quis sciūt/ nō satis pōderāt. aut si pō-
derāt/ cito oculos auertūt et obliuiscūt qd
tolerāt. Nō est ita faciendū karissime frat-
sz resistēdū est sp̄ malicie et iniq̄tatē reme-
diū inq̄rendū et auxiliū a deo flagitandū.
¶ Maxime est autē obuiandū motib⁹ pas-
sionū in p̄ncipio pugne. qz si magna cre-
uerit. infirm⁹ hō vbi erit. Ex pua te fit se-
pe grauis inq̄tudo. et ex verbo vno nascū-
tur verba mltā et de modico risu. scaturit se-
pe grādis dissolutio. Parua p̄tumelia ge-
nerat stult⁹ et incōsideratis hoib⁹ difficilez
exit⁹ et pfundū vuln⁹. Bene ergo et prudēt
agit q- om̄ib⁹ neglectis. se custodit iudicat
et ordinat. Tanto min⁹ p̄t vnusqz se p̄uide-
re sibi quāto promior est ad cōsiderandū
alios. ¶ Desiderās habere pacē. debz ha-
bitare in syon. hoc est vtile homi qui non
inuenit requiez in hoc seculo. vt cōfugiat
ad dñm. et cupiat cito dissolui et esse cū xpo
quia non est ali⁹ qui p nobis pugnet nisi
ipse q- fecit nos. Si sentis insurgere vicia
opponere remedia que scis tibi esse vtilia. et
que audisti ab alijs. cogita semp si tibi de-
seruiunt. Quotidie bellū gerendū est. qm̄
tēptamur q̄tidie. nec est vict⁹ qui viciofam
cōsuetudinē sepe rebellare sentit. Dolere
tamē debet qz adhuc i eo malū viuūt. et nō
dū perfecte sibi mortu⁹ est. Accipienda est
semper noua fiducia. licet sepe deiciat hō
¶ In speciali pponendū est et cōtra illa vi-
cia que mag⁹ molestant. et frequētius adue-
niūt. aliquādo ira. aliquñ supbia. aliquñ cō-
cupiscētia. cor hois tribulat. et vehemēter
inflāmat. sed scuto ordis. aut gemitu cor-
dis. aut inuocatōe sancti nois iesu. est oc-
currendū. et in celū respiciendū vnde veni-
et om̄e auxiliū. Et qñ sic orer vel p̄similr.
O bone iesu succurre mibi mō. Eya dñe
deus adiuua me. Quid ego miser agam si
ne te: qd incipiam: et quō finā dies meos
deus meus. Melius nosti. quid tibi sit

Epistole quedam

necessariuz magis. qz et hoc quotidiana docet infectatio. et qualr euades/ docet et docebit spūscī vnctio. Ibi igit qre an/ piliū 7 consiliū. 7 ab eo postula tui cordis refrigeriū. **C**onsidera teipm. quid qris in opibz tuis: quid diligis: qd nō diligis. Scdm desideria sua fit homo stabil aut vagus. Qui multū conspicit. 7 multa habere vult. quō in se manebit. **D**ispigitur in oēm ventū celi. 7 capis laqueo desiderij terreni. Parua res est sepe. ppter quā adipi scendā/ generat homi perplexitas magna sed qui oia a se expellit. pmittēs vnūqdqz stare sicut inuenit/ bene in pace erit. qz re/ ro multis se ingerit/ ac multa ordinat 7 regit/ iste seipm ledit 7 perdit. **E**t quia magi ster vult esse in rebus alienis/ nō est mirū si nescit esse discipulus in suis. **Q**uanta adhuc discere habet que nō videt. quātū illi adhuc deficit. 7 o qz longe stat. **Q**uid qz vult se intromittere de alijs 7 que emēda/ re nō potest. **A**ur cur se implicat talibz q ad ipz n̄ p̄tinet. **Q**uid p̄tinz ad me n̄ qz. **E**t tantū cogites de te. 7 aliud quodcūqz fuerit p̄icias procul a te. **I**n ista cogitatio ne inuenies te. 7 custodies. 7 p̄icias maxime eris sepius liber a suspitatioe 7 indignatioe/ paz curabis de exteriorz occupatioe/ 7 gubernatioe eorū que sūt in domo. **D**ilecte frater dominus custodiat te ab omni malo. custodiat animā tuā dominus.

Epistola pro cōfor tatione cuiusdam tentati.

Ascipiamus carissime de manu dei qcqd voluerit sup nos venire de. nihil enī sine iusta 7 certa causa agit in terris. **E**t ideo curemus nos deo subicere cor nostrū 7 sensum nostrz vt respiciēs humilitatē 7 patientiā nostrā. bñ disponat desiderij nostrz. **I**nclinem⁹ nos sub scāz glorioza maiestate ei⁹. qz puluis sum⁹ 7 cogitem⁹ qz magnūz dignū sit vt recogitet aliquē de nobis de. **E**t hac humili estimatioe sensus nostri/ 7 accusatioe culpa rū nostraz/ p̄fessioe qz iusti iudicij dei (qz vt frequēter occultū semp autē reatū est) ap̄prehēdam⁹ spem 7 p̄fidentā ad ipm. 7 ore mus largiter. ac ab alijs etiā intime flagitem⁹ orōes q̄tin⁹ sua maxie pietas nostrā miseriā 7 tribulatōem tantaz tentationū imutare dignet. **N**ec ideo diffidam⁹ de nobis. qz multa cōtraria sentimus 7 patis

mur. 7 sepius qz vellem⁹ 7 gram⁹ qz alij tēz tamur. **V**el qz incōstantes sum⁹ 7 tā paz laborare possum⁹ seu qz toriens cadimus 7 tarde resurgim⁹. **A**ur qz tā in deuoti 7 aridi inuenimur 7 puū appetitū ad virtutes 7 ad deū sentim⁹. **D**ia ista solent bonis accidere. et sepiissime deuotissimi. talia sunt expti. **C**ū ergo talit nos affligi senserim⁹ int tristitias toridē dño humilr dicam⁹. **D**ns de si dign⁹ nō sum/ nec tibi placz vt liberer a pressura cordis mei/ saltē hoc mihi largiri digneris/ vt paties sim. vt non murmurē cōtra virgā tuā qua me pcutis. **D**emor eteni bñ sum qd canit in ecclia tua. **T**ōsiōibz p̄surz expoliti lapides/ 7 qz illic introducif ois qz p̄pi noie hic in mūdo premif. **P**ropter qd peto vt quacūqz/ pro culpa ista patior/ ad meā purgatōem semp puenire facias. 7 p̄ signo clemētie nō reprobatōis furore/ capienda eē doceas. **D**ebem⁹ ergo sic nos dño. integro affectu resignare 7 p̄ eius bonitati p̄fidere qz audem⁹ postulare. **E**ius creature sum⁹. 7 ipi cura est de nobis. qz vocauit nos ipse adiuuabit nos. 7 custodiet nos a tētatōe hac eternū. vt nō yelam⁹ cū hoc mūdo gaudere neqz latāviā quā multi tenēt/ denuo abutlare. **A**mmoneo te attēde scripturas scāz. **S**eq̄ vis xp̄z. an mūdū istū. **E**redis ap̄stolo an magis p̄bo. **C**hris⁹ dicit itrate p angustā portā q̄ ducat ad vitā. **E**t iterū. **T**ollite iugū meū sup vros/ discite a me qz mitis sum 7 humil corde. **D**icit ap̄stus. **F**olite p̄formari huic seculo 7 si scdm carnē vixeritis moriemini. **N**emo vos seducat inanib⁹ verbis. **Q**uicūqz sunt xp̄i/ carnem suā crucifixerūt cū vicijs 7 cōcupiscentijs. **E**go xp̄o cōfixus sum cruci. **E**go stigmatā dñi iesu in corpe meo porto. **D**ih: mūdus crucifis⁹ est ego mūdus. **D**ia arbitroz vt stercoza vt xp̄m lucifaciā. **I**sta sum verba ap̄lica. **S**z ap̄d p̄bos 7 seculi prudētes/ talia nō inuenies. **E**t q̄uis aliq̄ gentiles p̄tempnū diuiciaz laudabāt voluptates spernebāt. **E**t eorū doctrinā multi bodie p̄mendāt. **D**e xp̄o tñ nihil sciebāt. nec eterne vite amore id agebāt. sed euaneert in cogitatioib⁹ suis. **E**t oēs (ni fallo) homines cupiūt eē cū xp̄o 7 ad pplm ei⁹ p̄tinere. s3 pauci volūt sequi vitā xp̄i. **I**terū dicit se diabolū odirez ei⁹ vestigia nolle seq̄ s3 vita paucoz p̄tinētū se a seclariyb⁹ actibus carnalib⁹qz desiderijs oñt/ qz multi

Epistole quedam

gloria q̄z cū xp̄o gloriari in cruce. Que ma-
ior consolatio cordis. q̄z portare viuente
imaginē crucificti. Confortare igit̄ et esto
robustus. et ne timeas qz ego tecū sum vt
liberē te dicit dñs. Compassus tibi locu-
tus sum tanq̄z infirmo vt parit̄ in dño cō-
solari. p̄ ip̄m cōualescamus in ip̄so. amē.

Epistola de cōuer- sione et p̄seuerantia in bono proposito.

Dilecte frater / intime cōgaudeo t̄i
bi qz inuenisti locū deo seruiendi
Sic dñs noster ex hinc b̄ndictus
q̄ te dignatus est vocare ad suū seruitium
Agnosco h̄c vocatiōez donū dei esse. qm̄
nō ex meritis tuis sed fm̄ misericordiā su-
am / de seculi vanitatibz te eripuit. et in ele-
ctā societate p̄duxit. vbi audires atqz ocu-
lis etiā cernerēs / q̄liter illi fuirēs. Quam
multi diuites nobiles et potētes / quā mul-
ti sapiētes lr̄atiz famosi adolescētes in hoc
seculo miserabilr fluctuāt et abicere iuguz
dyaboli a suis cervicibz nō p̄ualent. nec il-
lo sp̄u adhuc mouent̄ vt seculo renūciēt
Vanitas vanitātū. mundū diligere / et
que dei sunt min⁹ curare. venit tps veniet
cito tps qm̄ oēs seculares et carnales dele-
ctatōes / sil finē hēbūt. Et tūc relinquētyl
inuiti p̄ns seclm̄ q̄ mō volūtarij nō sunt /
abrenūciare p̄p̄is ei⁹. Tu at̄ dilecte frat̄
maiorē gr̄az a dño accepisti. qz int̄ tot so-
dales tuos / a multis piculis corp̄is et aie
a laqueis dyaboli es p̄seruat⁹ et in loco ap-
to ad saluādā aīam tuā constitut⁹. Quā
tas gr̄as deo debes q̄ tibi regnū suū p̄me-
rendū obtulit / qd̄ diues pecunia posside-
re nō p̄t. Et q̄ mirāda dei gr̄a vt inualid⁹
et impit⁹. sanctoz viāz fortiter ambulet.
quā robust⁹ et docē⁹ vix seq̄ valet. Recogita
vbi nā sunt olim tecū studētes. vbi illi sa-
miliares socij cū quibz viuere et ludere fm̄
carnē dulce erat. cū quibz pegrinari in re-
motis p̄tibz nō amore xp̄i s̄z cupidine tpa-
lis p̄cessus et lucri / iocundū tibi videbat̄
q̄z multi iā obierūt q̄z multi etiā vagi in se-
culo remāserūt. Bene de ip̄s cū scō moy-
se dicere potes cōsideratis finibz eoz. Uti
nā sapent et intelligerēt ac nouissima p̄ui-
derēt. Audisti alios romā p̄gere et p̄ bene-
ficijs laborare / alios p̄suis residere et ad
magisteriū tendere / alios p̄ceptis dignita-
tibz et p̄laturis / in medio ppli iā exaltatos
esse. Tu at̄ quid? Br̄as deo qz nihil horū

attēptasti vmo et prope xp̄m iā veluti ster-
cora ista mūdāna culmina et gaudia repu-
tas. adieccisti etiā teip̄m cōtemnere. loq̄ns
cū beato Dauid. Elegi abicere esse in do-
mo dei mei magis q̄z habitare in taberna-
culis peccatoz. Tu itaqz elegisti bodie do-
minū deū in patrē cui fuisse regnare est. p̄
quo humiliari in p̄nti seculo / eterne exal-
tatōis tibi causa erit pro illo. labor req̄es
penuria diuitie. cōtemp̄⁹ honor. tribula-
tio solatio infirmitas robur meror. gau-
diū tibi semp sit. Et quo puri⁹ et ardenti⁹
cum amaueris / eo viliora trena oīa cen-
sebis. **T**ame carissime ne aliq̄n per-
mittas maligni sp̄s p̄siliū intrare cor tu-
um. vt p̄triseris qz amicos et socios reliq̄-
sti. et quia ipsi iā magni dñi effecti nunciā-
tur. et tu adhuc p̄manes in innocētia tua.
Noli audire eos qui te in aliā viā conant̄
trahere. et dicūt. vsqz quo sic trāsies. et qua-
re ad altioris stat⁹ gradū nō redis. nec ali-
ud op⁹ in choas vñ alijs etiā aliq̄n fructū
feras. Solet eni dyabol⁹ post aliq̄ tpa cō-
uersiōis / temptare seruu dei de p̄teritis re-
bus in seculo. de amicoz visitatōibz. de
multoz socioz suoꝝ p̄uersatōibz / q̄tin⁹
talibz cogitatōibz eū retrahere possit ad se-
culū. aut impedire a p̄fectu et ab obliuioe
mūdānoꝝ. **S**ed crede exptis / nocet ser-
uo deū memozia et retractatio vite seculari.
qui nōdū plene sibi est mortu⁹. Nocet eti-
am p̄suasio blanda multoz loquentiū de
altiori gradu. et meliori loco q̄ veluti sapi-
entes / prudēter consulere volūt. sed sensus
xp̄i / in abiectiōe et humilitate / in fuga mū-
di et tenore artioris vite nō habent. Nam
nudū xp̄m seq̄ aut recusant aut pigrescūt
incipē. Revideant p̄ximis solaciū subtra-
here. Et quia gr̄am nō sentiūt quibz deus
sibi seruiētes et om̄ia relinquētes imbuit
confortat / durū sermonē hūc esse dicunt /
om̄ibz amicis et rebus p̄p̄is abrenūciare.
Et sicut ipsi sapiūt. ita et alijs libētē p̄sua-
dent. Sed h̄ tales loq̄tur sentētia saluato-
ris. **L**ancte inq̄t ab hoibz. **V**ultū eni sunt
q̄ pulcris sermonibz / et aptis (vt ip̄s videi-
tur) rōnibus viā leuēt planā cōmēdare sci-
unt. et hoim̄ impitū qm̄qz iustificāt et lau-
dant atqz p̄tales f̄mones / bene p̄ficiētē
et firmē stantē / qm̄qz vacillare faciūt. **V**e-
runtamē deus conter et dentes eoz in ore
ip̄soꝝ qz iuxta iter sanctoz nō ambulāt
neqz loquūt. **N**ō veniat aīa mea in p̄ciliū

corū. et dom^o corū lōge sita me. **¶** Ideo q̄
frater dilecte nunq̄ placeat tibi talia audi
rez multomin^o credere velis. Si uenī dia
bolus instigat siue hoīes fabulens. q̄d in
cepisti i eo pmancas obsecro. Recurre ad
euangeliū et optimū audies remediū. Qd̄
prodest homi si lucret^o yniuersum mūdū/
scipm autē pdat. Hoc apud te semp retine
et cui^o vis man^o pugnauerit cōtra te. scuto
euāgelico utere. **¶** Sed solēt quidā hoīes
sine spū et scia dei obijcere q̄n q̄ seclō nenū
ciantibz. Ergo q̄ in seculo sunt pibunt. et
vos soli salui eritis. Aut nō p̄t aliq̄s ueni
re ad celū. nisi ita uiuat sicut vos uiuistis.
¶ Quid fabulamī sic iniuste cōtra deū et ser
uos dei. Neq̄ hoc x̄ps dixit. neq̄ serui ei^o
ita locuti sunt. **¶** Bñfacite iusteuuete. et mā
data dei custodite. et nemo uobis salutem
negabit. Ad hec illi iterato. Mandata in
quibz uellem^o seruari. sed nō possum^o. si de
bem^o lucrari uictū et necessaria uite. oportet
nos sepe cōtraria agere. Qui cū seculo cō
uersamur. secularia negocia quōd cauebi^o
¶ Si ista p̄fecte cōsiderat^o. et picula atq̄ fal
lacias mūdi nō ignoratis. q̄d ergo obloq̄
mini q̄z fui dei mūdū fugiūt. et monaste
ria deuotorū aut cōgregatōnes intrāt. ut
deo sine tali impedimto seruiāt. Si imi
tari nō uultis aut nō ualeatis. ad min^o con
gredere et adiuuare bonos p̄stra salutē
deberetis. **¶** S; nō plus frat̄ de istis q̄z nec
talē loq̄ntes excusatiōem hnt de pctis suis
¶ Cōstantē igit age. x̄ps q̄ tibi incipe dona
uit. ipse p̄ficiet cōsolidabitq̄. in finē p̄pō
sitū tuū. Ecce x̄ps breue. mors incerta. oīa
caduca in mūdo et uana. **¶** Multi iam in se
puler^o ferent q̄ diu se uiuere estimabāt. Re
cesserūt a mēoria hoīm q̄ in ore euerfabant
oīm. **¶** Solit mūdus p̄ntes. absentes nescit
deserit morietes. **¶** Beati^o ergo p̄tenere fal
laciē et seq̄ ueritatē q̄ nob̄ p̄t p̄cedat uirā et.

Epistola de pia

memoria defunctorū.

¶ Illū iam x̄pis p̄terijt dilecte frat̄.
¶ In q̄p̄ decreuerā aliqd̄ p̄ pia memoria
defunctorū caritati tue insinuare
et maxie p̄ntū nostrorū et amicorū specia
liū. oīesq̄ deuotorū quorū noīna de^o in li
bro uite scribere dignet^o. et inter sc̄tōs suos
collocare aīas eorū in celis. sicut et corpo
ra ap̄d nos sepulta sunt in terris. **¶** Hos
debem^o libēter p̄ eis et pro oībz fidelibz de

functis orare. q̄z hoc ep̄ summe caritatis
est et mic. **¶** Sicut igit nobis subuenire post
mortē desideram^o. ita et eis quantū meli^o
possumus dño opitulāte subuenire labo
remus. **¶** Qui enī p̄ aīarū liberatōe fidelis
et sedulus fuerit. nimirū sibi ipi plurimū
proficit. cū pro talibz orās neq̄q̄ se spoli
at fructu orōis. et insup sibi recordatiōem
mortis adducit. et uix sine p̄p̄ctōnis grā
ad solita redit. sciens q̄z oēs uia yniuerse
carnis ingressuri sumus. et q̄d illi iā exple
uerūt. certissime sibi cōstat futurū. **¶** Ore
m^o igit p̄ caris nostris. q̄z p̄ modicū ipos
seq̄mur. et cū meli^o habuerint. oīno in ea
de necessitate recordabuntur nostri. **¶** Non
sit fides nostra ore ten^o. neq̄ q̄ i facie sunt
respiciam^o. sed dilectiōem faciamus siue
p̄ntes siue absentes corpalr fuerim^o. **¶** Cari
tas enī nunq̄ excidit. et q̄ se in ueritate di
ligūt. seipos obliuisci nō poterūt. **¶** In ne
cessitate probat^o amicus fidel^o. **¶** Etenī impi
um et crudelenimis. si uideas frat̄r tuum
aut cordis tui amicum. carceri traditū uel
flammis iniectū. nec moueris ad fletū. et
cū manū porrigere possis. nihil agis cari
tatis. at etiā si loq̄ aliqd̄ p̄ eius qui ueris li
beratōe clauso p̄trāseas ore. **¶** **¶** Fidelem
samaritanū. qui uiso hoīe uulnerato a la
tronibz et spoliato. mia mot^o est. **¶** Deu heu
picernarū magistro. q̄ oblitus est ioseph
sui interptis. cū de carcere esset eductus.
¶ Sic timeo q̄ multotiēs cōtingit. cum ali
q̄s amicorū obierit et p̄ se instāter orare pe
tuerit. ac fidei uiuentiū se p̄mēdauerit. q̄ nō
nunq̄ obliuione accipit. aut puā et raris
sentit aduenire expiatiōis hostiam q̄z spes
rasset. **¶** Propt̄ q̄d dilectissime. incipm et te
pariter amoneo ut pietatis oculū frequē
ter dirigamus ad memoriā defunctorū. et
quicqd̄ p̄ eorū absolūtōe nouerimus pro
desse. deuota exeq̄mur festinatōne. ponde
rātes q̄z graui tenent tormēto. et quia nisi
purgati fuerint. ad req̄em trāsire nō p̄nt.
¶ Eorū etenī p̄solatio. maxime in x̄pi meri
tis et sc̄tōrū suffragiis et fidelīū cōstat obla
tionibz. **¶** Simus q̄ seruētes ad soluēdā be
neficiā salutaris et deuote oremus pro eis
generalr et priuati. **¶** Attente uigilias lega
mus libēter et sepiūs ad missām mīstrem^o
et cum sacerdotē uota labiorū nostrorū in
consp̄ctu uerit^o summi sacerdotis offera
mus. qui est hostia dignissima ad exbau
riendum oīm pctā. **¶** In illa hora dum x̄ps

Tractatus

in altari inter manus sacerdotis deo patri pro salute uiuorum et defunctorum offertur. re ipsam cura cum omnibus tibi in ordine commendatis offerre in acquisitionem et possessionem perpetue salutis. et ut omnes sint principes huius preciosissimi sacrificii quod immolatur semel in cruce sufficiens est precium pro peccatis totius seculi. habeas tunc specialem memoriam eorum que tibi sunt commendati. et recita nomina eorum in presentia christi. et reuerenter ac deuote sepius flecte genua cordis tui ubi consistis ante fontem miserationum domini. Quotiescumque etiam te ad preceptionem corporis christi preparas. et preceptum tecum habes. esto queso memor fidelium defunctorum et implora tanto ardentius misericordiam eius. quanto certius retines in te pignus eterne redemptionis. Sepe de mane. sepe de uespere. sed in labore et tempore scripture. carissimorum tuorum recogita obitum. quomodo habeant et quomodo aliquid facias pro eis. quod ipsis prodesse et tibi nihil obesse. Antequam comedam. suspiro ait sanctus Job. Et quo uerbo pietatis tibi et copationis inuicem opus. ut nunquam ab his corpales sumas. nisi prius fidelibus defunctis aliquam spiritalem elemosinam mittas. Ego noui aliquorum tale esse consuetudinem qui signo rectorum facto. se expediunt et uacant orationi ad refrigerium animarum fidelium quorum elemosinas sustentant. etc.

Finium epistole.

Incipit tractatus

eiusdem de passionibus a se edito anno m. cccc. ix. **P**assio est seruor. effectus et origo non cognoscere. prodest anime ad deuotionis scolam uocare. Hanc que admodum summam uiciorum est trahisse in affectum malicie. ita ut ipsum in uirtutum ex intimo sensu placeat. sic culme uirtutis est. trahisse in affectum iusticie. Affectus uero. uel est passio ab agere derelicta in potentia cognoscere. uel similitudinem huius passionis. Non est autem deuotio sine affectio. Nam deuotio quod aliud est. quam exercitio uel eleuatio mentis in deum per purum et humile affectum. Rursus. omnis uirtus cum sit affectio moderata et ordinata. uicium ex defectu modum ordinis in affectibus pueniat. nunquam non salubris erit affectionum passionum cognitor. Passionum quippe ignorata qualitate. neque uirtutum. neque habituum. imo nec ipsi. hominis neque tentationum suarum multiplicium. poterit sus-

ficiens noticiam uel ars adipisci. **Q**uo pacto denique sicut oportet orabimur. me. orabimur spiritu. iubilantes in cordibus nostris et laudantes deum in psalterio decacordo cum canticis in cythara. si desideriorum et affectionum que suauiter hanc armoniam reddere habent. naturam ignorauerimus. **S**entitur ab idiotis et simplicibus aliquando experientia literales affectus. nec negamus. Serunt ad ditione doctrine multum profert. **H**ac fide ratione pnoti sunt sancti pres. notati poemate et arsent. i quorum ore uix aliquid nisi de passionibus aiarum sermo uersabat. **P**resente igitur materia de passionibus et earum conditionibus. de causis et effectibus. de modo que uentur di eis. placuit sub aliquibus considerationibus per tractare. Id quod reliquum erit. multa autem relinquetur. inueniet apud sanctum Thomam in prima secunde. vij. q. xxi. et deinceps. Ad id nos quos allegat doctoribus.

Prima consideratio

Passio est inclinatio quodammodo uel cooperatio seu similitudo conuenientia. derelicta ab agere in passum. per quam trahit quodammodo ipsum passum ad agere aut eide cooperat. uel assimilatur et refugit contrarium. **A**erte quemadmodum ignis generans ignem ex aere. relinquit in igne genito caliditate et leuitate que leuitas suo pondere uel tractu mouet sursum ad simile ignem. et dum illic est. desinit. odit uero locum deorsum. tamquam sibi non conuenientem et refugit ipsum neque quiete huius in illo. **S**ic homo proportionabiliter affectus per amorem ad aliquid inclinat ad illud. Et si non habet desiderat seu concupiscit ipsum. **E**t si adipiscitur quiescit et delectatur in eo. **O**dit uero contrarium et abhorret approximationem eius. etsi ei coniungitur. dolet seu tristatur. **E**t he sunt sex passiones tres respectu boni simplicis. et tres sunt respectu mali. per ut infra docebit. amor. concupiscentia. delectatio. odium. fuga. dolor. uel inquietudo.

Consideratio II.

Passio quilibet in se habet cognitionem uel conuictam uel in cognitionis. uel non conuictam uel in non cognitionis. **H**uius itaque quilibet ens naturale suas inclinationes certas. tanquam rememoratum et directum ab intelligentia non errate quod deus est. **E**git quippe deus omnia tanquam bonum summum simpliciter diffusiuum. et propter seipsum creauit omnia tanquam finis omnium.